

INNHOOLD

Forord	9
Introduksjon: Politikkens natur – naturens politikk	11
1 Å røre ved Verket: veien om laboratoriet	23
En mystisk sykdom	26
Stemmer teller ressurser avgjør	
– en eksemplarisk historie om politikk?	28
Å etablere forbindelser gjennom å følge fluoren	31
En tallfestet realitet	39
«Alarmen fra Årdal» – relevant på et nytt sted?	40
Brutte forbindelser	43
Fluorinnholdet i Sunndal – «ekstremt høyt»	44
En uheldig situasjon og episode	45
Vekstkritikk og kompensasjonslogikk	46
2 En sak for industrien: politikkens tekster	50
Forurensningssaken normaliseres og alminneliggjøres	53
Industrien gjøres til felleseie	58
En sak for industrien	61
Fra interesser til sakkyndighet	63
Ingen miljøsak	66
Nye forvaltningsobjekter	71

3	Få utslippene ned! Tallteknologiers betydning	75
	Grenser for tall?	80
	Tall til hinder for teknologisk utvikling	82
	En ikke-konklusjon	86
	En ny naturgrunn	87
	Forurensningsmyndigheten utspiller seg selv	90
	Forestilte fellesskap: fagfellesskapet sprekker opp	92
	Erobringen av nytt land	95
	Måletallenes historie	98
	Den nye tiden kom utenfra	100
	Tallproblemet	102
4	Et verk som ikke står der: å sende en sak på høring	106
	Det ikke-autoritative kontoret	108
	En velsignelse for stedet?	112
	Fra et ordinært til et ekstraordinært verk	114
	Å muliggjøre offentlighet og deltakelse	118
	Koplinger til befolkningens sunnhet	121
	– og landinger i et miljø	123
	Å bringe forurensningssaken ned på jorden: fra	
	røykutslipp til miljøsak	124
	Svoveldioksidens forflytninger	126
	Å lande en sak	127
	Tvilen fanget: bevegelsers betydning	133
	Å bli hørt	135
5	Naturen som motvekt: naturvitenskap versus	
	økonomifag	139
	Å muliggjøre et natur-hele	140
	Sårbar natur som forhandlingsstrategi	143
	Naturen som faglig fundament	145
	«Økologien skal styre økonomien»	148

Den kjemiske modellen: en kalkulerende maskin	152
Svar fra naturen	158
Bare beste teknologi god nok?	160
Å fylle opp til det naturen kan tåle	162
Modellen fanger: tålegrenser som strategi for kostnadseffektivitet	165
En ruvende natur?	167
6 Klimasak som økonomisak: å ta markedsmekanismen i bruk	173
Markedsmekanismen som politisk teknologi	177
En miljøvennlig avgiftsmeny	179
«Mer automatisk virkende mekanismer»	183
En lite spiselig meny	184
«Inkonsistens» i langtidsprogrammet	187
En fleksibel holdning	189
Å overskride den nasjonale rammen: konflikt om «Norges syn»	192
Et markedsbasert kvotesystem	196
Å øke utslipp i tråd med komparative fortrinn	200
Vitenskap i politikk	203
Å etablere et felles internasjonalt nivå	207
Finansdepartementet som det egentlige miljøverndepartement?	208
7 Å styre som en stat: politikkens teknologier	211
Det offentlige kontoret	213
Styringspraksiser	215
Å studere transformasjoner og sirkulasjoner	218
Fra laboratoriet til politikk og forvaltning	221
Å studere forbindelser: betydningen av motstand	225
Å se som en stat?	228

Litteratur	240
Stikkord	256
Noter	259